

תנועת הקיבוץ הדתי

כ"ח תמוז, תשע"א, 30.7.2011

גיליון מס' 269

פרשת מסעי

התבוננות באלבום התמונות של ארבעים שנות נדודים

מאת הרב מאיר נהוראי, משואות יצחק

פרשת מסעי פותחת בתיאור מפורט של מסעות בני ישראל:

אַלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְצַבְּאֹתָם בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת מוֹצְאֵיהֶם לְמַסְעֵיהֶם עַל פִּי ה' וְאַלֶּה מַסְעֵיהֶם לְמוֹצְאֵיהֶם.

מדוע צריכה התורה לפרט ולשחזר את כל המסעות של בני ישראל במדבר?
מסביר רש"י:

למה נכתבו המסעות הללו? להודיע חסדיו של מקום, שאעפ"י שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר, לא תאמר שהיו, נעים ומטולטלים ממסע למסע כל ארבעים שנה, ולא היתה להם מנוחה ...

רש"י בפרושו מנסח את דבריו באותן מילים שבוחרת התורה לתאר את המסע במדבר: 'וַיִּחַר אֵף ה' בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּנָּעַם בְּמִדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד תָּם כָּל הַדֹּר הָעֹשֶׂה הַרְעָה בְּעֵינָי ה'. (במדבר לב, יג). אעפ"י שהמסע במדבר הוא עונש שגזר ה' על בני ישראל, בכל זאת – 'ורחמיו על כל מעשיו'. העם אמנם נודד ארבעים שנה אבל בין המסעות היו נחים, ולעתים המנוחה ארכה ימים רבים. הכתוב מפרט את סדר המסעות על מנת להבליט את חסדי המקום ברוך הוא.

ניתן להציע הסבר שונה לפרוט המסעות בתורה. אמנם ההליכה הממושכת נגרמה בעטיו של חטא, אבל בדיעבד המסע הוא כלי, שבאמצעותו ניתן לעצב את העם לקראת כניסתו לארץ ישראל. המסע הוא אתגר הכרחי לאומה שיצאה ממצרים, ועומדת לפני כיבוש ארץ ישראל. נקודה זו מודגשת בכתוב: 'אַלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְצַבְּאֹתָם'. בפסוק מודגשת היציאה ממצרים ולא ההגעה לארץ ישראל. רבי משה טייטלבוים (מייסד החסידות בהונגריה) בספרו 'שמח משה' מסביר כך: 'כי עיקר היציאה היא ממש בשביל מסעיהם, ולא כמו העולה על הדעת כי הנסיעה היא רק טפל כדי להגיע למחוז החפץ'.

בדרך כלל, הנסיעה היא אמצעי להגיע אל היעד. אולם, במקרים מסוימים כגון ביציאה לטיולים הנסיעה היא חלק מהמטרה. הנסיעה ברכב משפחתי מגבשת את המשפחה, העצירה והתרעננות בדרך במקומות שונים מרחיבים את הדעת. לאחר צאתם ממצרים, זקוקה הייתה האומה לעבור תהליך רוחני משמעותי.

היה צורך במשברים ובהצלחות, הדינמיקה הזו עיצבה את העם לקראת כניסתו לארץ ישראל. ניתן לראות בספר המסעות מעין אלבום תמונות של טיול. התורה מפרטת עבורנו את כל המקומות כדי שנעיין ביומן ונדלה כוחות לאתגרים עתידיים. העונש הפך לאתגר והעם עמד בו בכבוד וכדבריו של הספורנו: 'רצה האל יתברך שיכתבו מסעי ישראל, להודיע זכותם בלכתם אחריו במדבר בארץ לא זרועה, באופן שיהיו ראויים להכנס לארץ'.

כל מקום מתאר ניסיון, כל אתר משקף התמודדות שלמה של אומה מול משברים גדולים. הליכה במקום של יובש וצייה, מקום של נחשים ועקרבים, תחושה של נוודות של חוסר קביעות. במקומות רבים אירעו מחלוקות קשות, מריבות ומסופר על תלונות כלפי הקב"ה ומשה. התחושה שהעם חווה היא שהדרך לארץ ישראל רחוקה מאד וקשה לצפות את הנולד. בשנת הארבעים מסתלק דור המנהיגים, המשבר בשיאו, והעם ממשיך להיות נאמן להקב"ה. וכדברי הנביא: 'כה אמר ה', זכרתי לך חסד נעורך אהבת כלולותיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה'

פירוט המסעות מאפשר לעם לקבל פרספקטיבה על עצמו, ולהתבונן על התהליך ועל הקשיים שליוו אותו. ההיסטוריה המפוארת הזו מאפשרת לשאוב עוצמה להמשך הדרך. לפעמים נדמה, שהמסע אל ארץ ישראל נמשך גם כאשר אנו כבר חונים ויושבים בארץ. אם נתבונן על המסעות שלנו במאה השנים האחרונות, נלמד שמשברים יכולים להצמיח גם תהליכים חשובים בתוך העם.

הרב מאיר נהוראי רב מושב משואות יצחק נשוי לעידית, אב לששה ילדים. בוגר ישיבת הר עציון, בעל תואר שני בתלמוד, לימד בישיבת הקבוץ הדתי בעין צורים ולאחר מכן יצא לשליחות רב בני עקיבא בריטניה. כיום מכהן כר"מ בבית המדרש לנשים במגדל עז.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.

תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il

אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il